

[Justitsministeren]

Jeg vil også give tilsagn om at medvirke til, at disse hovedprincipper bliver gennemført, men der er jo nok nogle steder – det fremgik også af debatten – hvor vi skal overveje, på hvilken måde det skal gennemføres.

Jeg deler helt den opfattelse, som hr. Tommy Dinesen gav udtryk for, at den interesse, der er for buskørsel i udlandet, de mange af vore landsmænd, der deltager i kørsel til udlandet, giver os en forpligtelse til at sørge for, at bestemmelserne er i orden, og at de overholdes, og at man kan være nødt til at gå langt for at sikre deres overholdelse, bl.a. således at koncessionen kan fratages de pågældende. Men som jeg sagde før, er det jo til syvende og sidst et domstolsspørgsmål, hvordan man vil vurdere, hvad der har været skyld i det uheld eller den overtrædelse af bestemmelserne, der kan have været tale om.

Det er jo et beslutningsforslag, der vedrører flere ministerier, foruden justitsministeriet ministeriet for offentlige arbejder og arbejdsministeriet. Når vi har ment, at det var rigtigt, at det var mig, der besvarede beslutningsforslaget, skyldes det, at vi i og for sig forudsatte, at forslagsstillerne betragtede det færdssikkerhedsmæssige som det mest afgørende. Derfor har det for os været naturligt, at det var den minister, der har med færdssikkerheden at gøre, nemlig justitsministeren, der svarede på beslutningsforslaget. Men under den udvalgsbehandling, der skal finde sted – og jeg forstår, den skal finde sted i arbejdsmarkedsudvalget – vil der jo blive lejlighed til at gå ind på de øvrige spørgsmål.

Jeg forstod, at hr. Taanquist navnlig havde spørgsmål at rette til arbejdsministeren, hvor jeg synes, det vil være rigtigt, at det sker i form af et samråd i arbejdsmarkedsudvalget, så arbejdsministeren nærmere kan tage stilling til de spørgsmål, som hr. Taanquist har.

Tilbage er kun en enkelt ting, som vist også bedst kan klares i udvalget. Fru Elisabeth Bruun Olesen spurgte, om der ikke var problemer med mobiltelefoner, når de kom på den anden side af grænsen. Det er der, og det har også noget at gøre med forskellige typer o.lign. Der arbejdes på det, også inden for EF, men formentlig også på anden måde, fordi det jo er utilfredsstillende, at disse telefoner ikke kan virke, når man kommer uden for landet. Men jeg synes altså også, at det er

et spørgsmål, der kan være grund til at få uddybet nærmere i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brønsted):

Jeg foreslår at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 122:

Forslag til folketingsbeslutning om økonomiske midler til forskning i sygdommen AIDS.

Af Agerschou (SF) og Anne Grete Holmsgård (VS) m.fl.

(Fremsat 20/2 86).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling**Undervisningsministeren (Bertel Haarder):**

Regeringen kan ikke støtte det forslag, der foreligger, men til gengæld kan jeg oplyse, at regeringen vil støtte det forslag, der er kommet fra statens lægevidenskabelige forskningsråd om ekstra 6 mill. kr til AIDS-forskning.

AIDS er jo en farlig og dybt alvorlig sygdom, ikke blot for de mennesker, der bliver ramt, men også fordi en mangelfuld bekæmpelse kan få konsekvenser for hele folkesundheden. Derfor har indenrigsministeren også igangsat en kampagne for øget information både generelt til befolkningen og navnlig naturligvis til de særlige risikogrupper. Kun gennem dette præventive arbejde vil vi have et grundlag for en tidlig og effektiv indsats mod sygdommen. Forslagsstillerne har ret i, at her kan indsatsen naturligvis ikke standse. Forskning i de forskellige aspekter

[Undervisningsministeren]

af sygdommen er i et mere langsigtet perspektiv lige så vigtig, både for at finde frem til de bedste behandlingsmetoder og den bedst mulige forebyggende indsats og for på længere sigt at nå om bag gåden om AIDS-sygdommen og finde frem til en effektiv vaccine. Men støtte til forskning vedrørende særlige emner som f.eks. AIDS bør naturligvis indgå i den almindelige forskningsmæssige prioritering. Særbevillinger som den, der nu lægges op til i forslaget, er betænkelige uanset alvoren og vigtigheden af de problemer, som forskningen skal rette sig imod. Dermed har jeg ikke sagt, at der ikke er en række forskningsprojekter, som det vil være fornuftigt at støtte. Flere af de forskningsopgaver, som er nævnt i bemærkningerne til beslutningsforslaget, er utvivlsomt relevante og er allerede i et vist omfang igangsat. Men midlerne til disse formål bør efter min mening bevilges ud fra en samlet forskningsmæssig prioritering, og den bør foretages i de dertil indrettede forsamlinger, i dette tilfælde i det lægevidenskabelige forskningsråd, som har forstand på det, og ikke i denne forsamling, folketinget, som naturligvis må have begrænset forstand på det.

Statens lægevidenskabelige forskningsråd har ud fra en sådan prioritering, som jeg nævnte, gjort AIDS-forskning til et område, man vil satse på fra 1987. Man har foreløbig afsat 1 mill. kr. til formålet på budgettet for 1987 samt 2 mill. kr. for de følgende budgetoverslagsår, og derudover kommer altså nu brevet til regeringen om 6 mill. kr., som vil blive imødekommet.

Når beløbet både i første omgang og i anden omgang ikke er større, skyldes det naturligvis, at rådet finder, at der inden for rådets virkefelt også er andre forskningsområder, som har stort behov for en intensiveret støtte, og som rådet har forpligtelse til at tilgodese inden for rådets ordinære bevillingsmæssige rammer.

Vi har jo set, hvordan enhver proportionsans har forladt asbestproblematikken. Vi skal have proportionssansen ind, og lad os benytte det rådgivende organ, vi har, det lægevidenskabelige forskningsråd, som garant for, at det er de rigtige steder, der bliver satset. Rådet har som sagt skrevet til indenrigsministeren, som har været så venlig at sende brevet videre til mig, og har tilkendegivet, at der ud over, hvad der bevilges via forsk-

ningsrådets ordinære bevillinger, er behov for en særlig bevilling til styrkelse af dansk AIDS-forskning, dels på grund af sygdommens alvor, dels begrundet i det store antal særdeles kvalificerede ansøgninger om støtte til AIDS-forskning, som rådet har modtaget, og som man desværre i første omgang måtte afslå, på trods af at man opererede med en bevillingsprocent på 42 mod normalt 27. Rådet har på denne baggrund anmodet om den nævnte bevilling på 6 mill. kr. inden for nærmere definerede områder. Rådet skønner, at et sådant bidrag i det væsentlige vil kunne dække behovet for den nødvendige kraftige styrkelse af AIDS-forskningen, og jeg kan som sagt oplyse, at regeringen er indstillet på at stille dette beløb til rådighed. Vi finder, at det er den måde, hvorpå vi bedst opnår den ønskede og nødvendige styrkelse af AIDS-forskningen med baggrund i den samlede forskningsmæssige prioritering.

Det betyder naturligvis samtidig, at jeg må tilbagevise det foreliggende forslag i den nuværende udformning. For det første er jeg betænkelig ved beløbets størrelse, fordi det netop mangler proportion, og for det andet kan jeg ikke tilslutte mig forslaget om, at sundhedsstyrelsens rådgivende udvalg skal administrere disse penge. Den nærmere udmøntning af, hvorledes særlige forskningsmidler til AIDS-forskning skal anvendes, bør ske i sammenhæng med de øvrige større bevillinger til AIDS-forskning og bør derfor henlægges til statens lægevidenskabelige forskningsråd.

Alt dette, som jeg her har nævnt, er jeg naturligvis meget villig til at uddybe over for udvalget, og jeg er i øvrigt også villig til – og det er jeg sikker på indenrigsministeren også er – at forsyne udvalget med alt vedrørende den efterhånden ganske omfattende indsats, der gøres på dette felt.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Jeg vil blot bede undervisningsministeren om at gøre det helt klart for mig, om de 6 mill. kr., der er tale om, om det er 6 mill. kr. yderligere i 1987, eller om bevillingen tages fra andre forskningsområder. Altså to spørgsmål: er det en bevilling for 1986, og er det yderligere forskningsmidler?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det er naturligvis ekstra forskningsmidler, det er præcis, hvad forskningsrådet har bedt om. Pengene er til præcis de programmer, der er nævnt i et bilag til rådets brev, og som opremser nogle af de programmer, som man var ked af at man i første omgang måtte afslå, og som man nu beder om hjælp til at kunne imødekomme. Om disse programmer finder sted fra november til marts eller de næste to tre år, er for så vidt ligegyldigt. Det er nogle konkrete ansøgninger til nogle konkrete programmer, og det er 6 mill. kr. til det, der er blevet søgt om.

Vi imødekommer altså anmodningen fra lægevidenskabeligt forskningsråd fuldt ud.

Hanne Andersen (S):

AIDS-sygdommen er en vanskelig sag, og vi kan som forslagsstillerne undre os over, at det er nødvendigt at fremsætte et beslutningsforslag for at fremme forskning om AIDS, og det er fortsat nødvendigt.

At vi er enige med forslagsstillerne, kan ikke undre. Allerede ved behandlingen af finansloven for 1986 stillede vi forslag om at afsætte midler til AIDS-forskning. Det stemte den borgerlige regering ned, og her må jeg sige, at regeringens almindelige negative holdning til forskning i sin helhed klart afspejler sig i denne sag. Jeg vil også gerne minde om den diskussion, vi havde med regeringen om besparelserne på rigshospitalet, hvor man direkte nedlagde forskerstillinger på Finsens forskerlaboratorium. Den ekspertise og den viden, som de pågældende forskere har, kunne også have gavnet AIDS-forskningen. De 6 mill. kr., som ministeren har bebudet, er et lille skridt på vejen, men ikke nok. De 50 mill. kr., der omtales i forslaget, går jo ud over dette finansår, og det kan vi ikke have noget imod. Problemet og opgaven kan ikke løses på ét år.

Proportionssansen er vigtig. Der har været mange toner fremme om at tage det roligt, så skal vi nok klare det her, så holder vi det inden for ganske bestemte grupper i samfundet. Det har vist sig ikke at holde, så det nytter ikke noget blot fortsat at sige: tag det roligt.

I forslagets meget fyldige bemærkninger fremføres en række forskningsemner, og de er alle vigtige. Det er svært at fremhæve ét

emne fremfor andre, men i den hidtidige debat er den psykosociologiske, psykosociale del nærmest blevet bagatelliseret af regeringen. Det er en grundlæggende fejl, idet denne del, det psykologiske, det sociologiske, det sociale, den tilstand hos patienterne kræver lige så stor opmærksomhed som al anden behandling.

Vi vil meget nødig afgrænse forskningen med de syv nævnte punkter i forslaget. Vi er nemlig tilfredse med, at rådgivningsudvalget vedrørende AIDS skal administrere bevillingen, så de relevante forskningsopgaver hele tiden følges op. Vi mener ligesom forslagsstillerne ikke, at folketinget er eksperterne, og det finder vi er tilfredsstillende, og vi finder derfor, at dette rådgivningsudvalg er et relevant udvalg.

Socialdemokratiet støtter forslaget.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Blot en kort bemærkning. Korte bemærkninger har man jo til at rette helt oplagte misforståelser, og fru Hanne Andersens udtalelser om forskningspolitikken var en total misforståelse. Forskningsbevillingerne er steget langt mere under den nuværende regering end under den tidligere regering. Der har været ført en ekspansiv forskningspolitik, som for alvor har fået bevillingernes kurve til at gå opad, i modsætning til hvad der f.eks. skete i 1970'erne under den socialdemokratiske regering. Det var en så horribel udtalelse, at jeg beder om undskyldning for, at jeg fandt det nødvendigt at standse den her lige i opløbet, og jeg skal gerne lade være med at udmale tal, som dokumenterer det, jeg her har sagt.

(Kort bemærkning).

Hanne Andersen (S):

Man har naturligvis lov til at opfatte tingene forskelligt. Men én ting er i hvert fald givet: forskerne på Finsenslaboratoriet, der også arbejdede med denne problematik, og som kunne føre deres metode videre til gavn for AIDS-forskningen, har fået deres stillinger nedlagt.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Det berettiger ikke fru Hanne Andersen til en generaliserende udtalelse, som helt igenem og totalt var forkert.

Eva Møller (KF):

Vi må i dag med beklagelse konstatere, at udviklingen i sygdommen AIDS har vist sig at være helt anderledes, end vi forudså for et par år siden, måske endda end vi forudså bare for et helt eller for et halvt år siden. Det skyldes, at stigningstakten i sygdommen er langt hurtigere, end vi dengang troede – eller, om man vil, håbede på – og dermed at antallet af smittede og antallet af syge er langt større, end vi kunne forvente. Denne alvorlige udvikling må sammenholdes med sygdommens alvorlige karakter; jeg tænker her på karakteren og alvoren såvel for den enkelte som for samfundet som helhed. Når sygdommen er så alvorlig, ligger det naturligvis i, at vi med vor nuværende medicinske viden kan konstatere, at vi til en vis grad kan behandle, men ingen mulighed har for at helbrede, og vi har heller ingen mulighed for at vaccinere eller på anden måde beskytte befolkningen mod sygdommen.

Derfor er det helt klart, at enhver ansvarlig politiker kan være enig med forslagsstillerne i, at det er nødvendigt, at de forskningsmidler, der er brug for, bliver stillet til rådighed for forskningen på dette område som på en lang række andre områder. Ligeledes er det helt klart, at det er nødvendigt, at man intensiverer forskningen på AIDS-området. Jeg glædede mig derfor over i dag i undervisningsministerens svar her at få bekræftet, hvad jeg i forvejen havde hørt, at der er stillet en ekstraordinær bevilling på 6 mill. kr. til rådighed for AIDS-forskningen i det kommende år, og at denne bevilling dækker det ønske, man har haft fra statens lægevidenskabelige forskningsråd. At de bevillinger, der i årene fremover fra statens lægevidenskabelige forskningsråd påtænkes anvendt over de ordinære bevillinger, vil være større end dem, som forslagsstillerne omtaler i bemærkningerne til lovforslaget, skal naturligvis også nævnes.

Jeg vil specielt påpege det glædelige i den ekstraordinære bevilling på 6 mill. kr., fordi jeg synes, at regeringen hermed understreger sin vilje til at støtte dette specielle forskningsområde, og at man gør det ud fra de præmisser og de ønsker, som statens lægevidenskabelige forskningsråd har. Vi har i mange sammenhænge i dette folketing været utilfredse med, at forskning ikke blev set som

en helhed, og at vi gjorde tingene stykkevis og delt. Derfor synes jeg her, det er rart at konstatere, at vi nu gør det i overensstemmelse med det, sagkundskaben ønsker.

Vi har tit og mange gange påpeget, at et forskningsmiljø ikke er noget, man opbygger fra den ene dag til den anden. Det er noget, man i værste fald kan nedbryde fra den ene dag til den anden; men opbygningen af menneskelige og apparatmæssige ressourcer tager lang tid. Derfor synes jeg, det er væsentligt, at de bevillinger, der stilles til rådighed, er dem, som forskningsrådet mener det fornuftigt kan udnytte.

Dette får mig så til at sige, at jeg – selv om jeg er indstillet på at støtte forskningen – ikke kan se rimeligheden i, at vi på nuværende tidspunkt går ind med et beløb på 50 mill. kr. over de kommende år. Jeg synes derimod ikke, at vi hverken i dag eller på et senere tidspunkt skal sige, at de 6 mill. kr. er det endelige beløb. Hvis statens lægevidenskabelige forskningsråd eller andre forskningsråd har rimelige og relevante opgaver på dette felt, som de prioriterer, så vil vi naturligvis tage det op. Men jeg synes også, det er væsentligt, som statens lægevidenskabelige forskningsråd gjorde opmærksom på, at der også er andre presserende forskningsopgaver, der skal tages op, og vi må vægte forskningsopgaverne i forhold til hinanden.

Dagmar Mørk Jensen (RV):

Allerede ved behandlingen af tilsvarende spørgsmål den 28. november 1985 udtalte jeg på det radikale venstres vegne, og jeg citerer fra Folketingstidende 1985-86, sp. 3077: »... at indsatsen mod AIDS ikke bør være afhængig af, at de nødvendige økonomiske midler kan fremskaffes.«

Til gengæld mener vi heller ikke, at løsningen ligger i bare at bevilge en pose penge – i det her tilfælde 50 mill. kr. – til formålet uden nærmere grundlag for at vide, om det nu er det beløb, der er rimeligt. Til belysning af den usikkerhed, der findes, kan det nævnes, at et land som Vesttyskland indtil for nylig i alt har bevilget 13 mill. DM, mens Sverige efter forlydende opererer med helt andre størrelsesordener.

For at få mere fast grund under fødderne bad vi den 3. februar 1986 gennem kommunaludvalget om en oversigt over ikke-bevilge-

[Dagmar Mørk Jensen]

de projekter på AIDS-forskningsområdet. Forhåbentlig kan ministeren meget snart orientere os herom.

Vi mener altså, at de nødvendige penge til forskningen bør skaffes, og vi formoder i øvrigt, at ministeren fremkommer med forslag herom, hvis bevillingerne ikke slår til. Det falder jo ganske udmærket i tråd med den oplysning, undervisningsministeren gav om den ekstrabevilling.

Men vi vil gerne spørge, hvordan det går med planerne om en landsdækkende opfølgning af de gode resultater, man har i Odense med en kontakttелефон til støtte for AIDS-ramte. Vi har erfaring for, at der er meget stort behov for en sådan, og vi er overbevist om, at også andre steder ville f.eks. bøsseernes organisation gerne påtage sig det praktiske arbejde, hvis de kunne få deres udgifter dækket.

Vi kan altså ikke støtte det foreliggende forslag, men mener naturligvis, at de nødvendige penge skal fremskaffes.

Eva Møller (KF):

Jeg vil blot lige påpege, når nu fru Dagmar Mørk Jensen nævnte spørgsmålet om de forskningsbevillinger, der stilles til rådighed i henholdsvis Sverige og Vesttyskland, og hvis man skulle komme ind på sammenligninger mellem Danmark og Sverige, at det er værd at bemærke, at EF bl.a. på foranledning af danske medlemmer af Europa-Parlamentet har stillet endog meget betydelige ressourcer til rådighed for en samlet europæisk forskning i AIDS. Så det danske forskningsbidrag på AIDS-området beløber sig altså ikke alene til, hvad der bevilges over den danske finanslov og dermed forskningsrådene her i Danmark.

Birgith Mogensen (CD):

En amerikansk læge har udtalt, at AIDS kan dræbe halvdelen af Jordens befolkning, hvis vi ikke bekæmper denne grusomme sygdom med alle til rådighed stående midler. Vi må forebygge smitte ved at oplyse og informere internationalt og nationalt. Danske læger og forskere må kunne deltage i forskning på tværs af alle grænser.

Hovedformålet med en global intensiv forskning må naturligvis være at finde frem til den medicin, som kan helbrede denne me-

get alvorlige sygdom. Men fremtrædende franske og amerikanske AIDS-forskere har profeteret, at det sandsynligvis vil tage 5-10 år, før videnskaben finder frem til det stof, som kan helbrede AIDS. Men som sagt, vi kan forebygge, indtil denne lykkens dag op-rinder.

En af de væsentligste forebyggelsesmetoder er let forståelige pjecer og plakater, som sendes ud over hele landet flere gange om året. Radio, TV, dag- og ugeblade må følge op med budskaber, der belyser smittefaren set under alle vinkler.

Naturligvis er det vigtigst at rette projek-torerne på de såkaldte risikogrupper, hvoraf bi- og homoseksuelle mænd samt stiknarko-maner og narkoprostituerede af begge køn er de mest smittefarlige. Med disse grupper må de respektive myndigheder og instanser sam-arbejde i høj grad. Inviterende eller positivt opsøgende samarbejde angående undersøgel-se eller behandling etc. vil kunne give gode forebyggelsesresultater.

Desværre må jeg bittert erkende, at hver-ken den socialdemokratiske regering i 1981 eller den nu siddende regering har taget mine narkoreformbehandlingsforslag alvorligt. Kort sagt: hvis vi for længst havde tilbudt stiknarkomaner langvarig metadonbehand-ling, ville mange leverbetændelser og AIDS-tilfælde været undgået.

Derfor én gang til: hårdt belastede stiknar-komaner og narkoprostituerede, som sender AIDS-smitten videre igennem mænd til hete-roseksuelle kvinder, skal omgående i langva-rig metadonbehandling. En sådan aktion vil stærkt begrænse smittefaren fra den gruppe. Man bør også undersøge alle strafafsonere i vore fængsler. Men fremfor alt: samarbejde med bøsseernes forening og Landsforeningen for human Narkobehandling. Ad den vej vil mange smittekilder kunne neutraliseres.

Med hensyn til gærding imod AIDS-smittefaren, behandling af de smittede og de syge samt forskning vil jeg helst være fri for at tale om penge, men jeg kan da oplyse, at Sverige har afsat 200 mill. kr. for årene 1986 og 1987.

Lenger (VS):

Indtil undervisningsministerens oplysning her i dag var der på den danske AIDS-forsk-ning brugt ½ mill. kr. i direkte støtte. Desu-

[Lenger]

den har der været et professorat, hvorunder der er foregået AIDS-forskning, og så har AIDS-forskningen udgjort en del af grundforskningen. Men alt i alt har det været en fornærmende lille indsats indtil nu.

Så kommer undervisningsministeren nu og siger, at der vil blive afsat yderligere 6 mill. kr., og det vil jeg gerne sige tak for. Jeg synes, det er en form for resultat af et forslag, vi har været med til at fremsætte. Ministeren kan selvfølgelig sige, at det ikke har noget med det at gøre, og det er sådan set også lige meget; jeg synes, det er positivt at høre, at der nu vil blive afsat 6 mill. kr. til den videre forskning.

Så langt, så godt. Herefter mener jeg, at vi under det kommende udvalgsarbejde skal få belyst, hvad der er tilbage af projekter, der ikke kan gives støtte til, og også få belyst, hvilke af de forslag til projekter, vi nævner i bemærkningerne til forslaget, der vil kunne gennemføres, og hvilke der ikke vil kunne. Det må være på den måde, vi skal vurdere, om dette beløb er tilstrækkeligt eller ej. Jeg mener ikke, det er tilstrækkeligt, og minder om, at professor Faber for 3-4 måneder siden sagde, at der var behov for 30 mill. kr. her og nu. Det synes jeg vi skal få undersøgt nærmere i udvalget.

Jeg er glad for, at især den konservative ordfører fastslår, at der ikke er tale om noget endeligt beløb. Jeg synes, det er rart at få det udtrykt så kontant, fordi det har været vanskeligt at trænge igennem med synspunkter om penge til AIDS, fordi vi hele tiden har været afhængige af, hvad de radikale har ment, og de radikale har optrådt som en høne foran et cykelhjul. Sådan én er det svært at danse med, og det har også sat sit præg på den hidtidige bevillingspraksis på området. Derfor synes jeg, det er rart at høre ret kontante udtalelser fra den konservative ordfører i det mindste.

Noget af det, som har været kritisabelt i den hidtidige forskning, er f.eks. udtrykt af Bo Hofmann, som understreger, at man som forsker må bruge alt for megen tid på ansøgninger, og det er indlysende, at vi får ikke gavn af vores forskere, hvis de skal bruge tiden på at skrive ansøgninger. Eller som Henrik Zoffmann udtalte til Ekstra Bladet den 2. april 1986: »Det har været et slagsmål om hver eneste krone, man har skullet bruge.« Sådanne ting er selvfølgelig helt uaccep-

table. Det burde være en selvfølge, det burde være et krav, vi stillede til vore forskere, at de brugte deres viden og ekspertise på dette vigtige område, og Danmark har faktisk mange virkelig dygtige forskere i international klasse på dette område.

Vi nævnte i bemærkningerne, hvad det er for områder, vi synes er vigtige at forske i, det skal jeg ikke stå og gentage her, men hvis jeg skal trække noget frem, er det selvfølgelig det, at målet må være helbredelse, behandling, vaccine. Men indtil da er der nok at forske i alligevel, fordi det jo også er vigtigt at holde så mange AIDS-patienter i live som overhovedet muligt med henblik på, at der en dag kommer en helbredelsesmulighed.

Også spørgsmålet om informationskampagnens effektivitet er det vigtigt at forske i, fordi vi faktisk ikke har nogen erfaringer med den form for informationskampagne. Det er vigtigt at vide, om den virker eller den ikke virker.

Jeg vil godt til slut følge undervisningsministerens opfordring til at betragte spørgsmålet om bevillinger til AIDS-forskning med en vis proportionssans. Proportionssans vil bl.a. sige, at man sammenligner det ene tal med noget andet. Med de 6 mill. kr., undervisningsministeren nu bebuder, kan jeg ved lidt hurtig hovedregning regne ud, at man alt i alt fra statens side har brugt 26 mill. kr. på AIDS-bekæmpelse. Hvis vi skal se det med proportionssans og måske sammenligne det med noget andet, så vil jeg oplyse, at under mund- og klovsygeepidemien i 1982-83 brugte staten 33,3 mill. kr. Fem år efter, at det første AIDS-tilfælde kom, er der altså endnu ikke fra statens side brugt lige så meget på bekæmpelse af AIDS, som der i sin tid blev brugt på mund- og klovsyge. Det er også en form for proportion at se bevillingen i. Det kan selvfølgelig skyldes, at mund- og klovsygen er en trussel mod vor landbrugseksport. Det kan man trods alt ikke sige om AIDS.

Poulsgaard (FP):

Lad det være sagt med det samme, at det parti, jeg tilhører, ikke ligefrem er berømt for at rutte med statens midler, men her er der et område, hvor vi simpelt hen ikke har råd til at spare, og jeg er enig med hr. Lenger i, at her skal der bruges flere penge.

[Poulsgaard]

Når vi betænker det hysteri, der har været omkring asbesten, og de mange millioner, der allerede er smidt ud ad vinduet til ingen verdens nytte – det er fuldstændig ufarligt i forhold til dette – så er det fantastisk at se, hvor lemfældigt man tager på denne nye sygdom, AIDS, som kan blive en svøbe for menneskeheden.

Det blev sagt af fru Birgith Mogensen – jeg er enig i næsten alt det, fru Birgith Mogensen sagde – at vi skal oplyse, vi skal informere. Ja vel, det skal vi, og det skal vi også have penge til. Men på hvilken måde skal vi oplyse? På hvilken måde skal vi informere? Er det på den lemfældige måde, man har gjort det hidtil, hvor vi hørte her forleden i Lørdagskanalen, at en ung pige, der var blevet smittet, bare fik at vide, at hun skulle beskytte sig med kondom? Hvis det er det, der er oplysning, så siger jeg tak for oplysningen, så kan vi godt være den oplysning foruden.

Man tager anderledes kontant og alvorligt på det i Sverige. Man indtager ikke den samme vattede holdning som flertallet herinde. Vi står i en situation, hvor vi ikke kan tillade os at indtage en vattet holdning.

Det er blevet sagt, at fremskridtspartiet eller jeg vil bure folk inde, og jeg ved ikke hvad. Ja, det kan blive nøvendigt, hvis de, der er smittet med AIDS, ikke vil afstå fra seksuel aktivitet. Det er for stor en risiko at løbe, at man giver tilladelse til det, og dér skal der også sættes ind. De mennesker, der er ramt, skal hjælpes på mange måder, men de skal også have at vide, at samfundet ikke kan tillade, at de fortsætter den seksuelle aktivitet. Det eneste forslag, der er blevet nævnt i denne debat endnu, var det, fru Birgith Mogensen kom med om metadonbehandling til narkomaner. Det var meget fornuftigt.

Men som sagt: midlerne til at forske skal vi have fundet, og dér skal Danmark være i spidsen, vi har simpelt hen ikke råd til at lade være. Vi vil som sagt støtte dette forslag.

(Kort bemærkning).

Lenger (VS):

Jeg har bemærket, at hr. Poulsgaard nu igen fører sig frem. Det gjorde han også for 3-4 måneder siden med en sag, som han hav-

de læst om i Jyllands-Posten, der viste sig ikke at have noget på sig.

Jeg vil godt spørge hr. Poulsgaard om én ting: drager hr. Poulsgaard den rådgivning i tvivl, der kommer fra vores eksperter på området, og som siger, at hvis man udøver seksuel aktivitet med brug af præservativ, så er der ingen risiko for smitte?

(Kort bemærkning).

Poulsgaard (FP):

Ja, det drager jeg i højeste grad i tvivl. Normalt er jeg ikke den, der vil henvise til Sverige, men igen vil jeg henvise til, hvad eksperter i Sverige og i USA, siger til smittede personer. De siger, at de skal afstå fra seksuel omgang, og det er fuldstændig ødelæggende for forebyggelse af AIDS, hvis de danske eksperter ikke snart kommer ind på andre baner. Denne blødsødne humanisme må man væk fra.

I det hele taget er Sverige ved at indse, at det ikke er humant at påføre andre en dødsdom; det er jo det, man gør. Hvis man er smittet med AIDS og går i seng med en anden, så kan man i værste fald være skyld i, at man påfører andre en dødsdom.

Det er de alvorlige ting, vi står med, og derfor synes jeg, at de eksperter har taget meget lemfældigt på det, og hvis vi skal til at bruge penge til at informere, så skal der lyde helt anderledes toner.

Svend Heiselberg (V):

Venstre er enig med forslagsstillerne og ministeren i, at AIDS er en farlig og dybt alvorlig sygdom. Derfor er det glædeligt, at undervisningsministeren har igangsat en kampagne for øget information om sygdommen. Men som ministeren sagde, bør indsatsen ikke standse her, og regeringen er derfor indstillet på at stille et beløb til rådighed, som ministeren allerede har nævnt, som svarer til ønskerne hos statens lægevidenskabelige forskningsråd.

Det må da også siges, hvad vi hilser med stor tilfredshed, at der på globalt plan bruges milliardbeløb på at finde frem til en effektiv vaccine.

Desuden har EF allerede i 1983 nedsat en ekspertgruppe til koordinering af AIDS-forskningen. Efter Europa-Parlamentets beslutning i januar 1984 udarbejdede Kommis-

[Svend Heiselberg]

sionen et program, som dog senere er blevet ændret væsentligt i lyset af den forskningsindsats, som er i gang rundt om i Europa. Kommissionen har holdt en række internationale videnskabelige konferencer og har på den baggrund forberedt et forskningsprogram for 1987-89, hvor man vil bruge 2,4 mill. ECU til grundforskning vedrørende AIDS. Endvidere vil EFs sundhedsministre drøfte AIDS på et ministermøde den 29. maj i år, hvor der måske vil blive vedtaget yderligere foranstaltninger.

Venstre hilser alle disse forskellige initiativer velkommen. Venstre er af den opfattelse, at forskningsbevillinger altid bør vurderes ud fra en samlet forskningsmæssig prioritering, men vi er enige med forslagsstillerne i, at vi står over for et stort problem.

Samtidig må vi sige, at alle må være opmærksom på den risiko, der er ved denne smitsomme sygdom, og når man kender den, behøver den enkelte i hvert fald ikke ved adskillige gentagelser at udfordre skæbnen.

Venstre må på grundlag af den allerede igangværende forskning afvise forslaget.

Agerschou (SF):

Jeg vil starte med at sige, at jeg synes, det har været meget svært generelt at få ansvarlige myndigheder – her tænker jeg specielt på den forrige indenrigsminister – til hurtigt nok og kvalificeret nok at tage initiativer over for sygdommen AIDS.

Efter lang tids hårdt arbejde bl.a. i folketingets kommunaludvalg er det efterhånden lykkedes at få i hvert tilfælde dele af indsatsen til at fungere på en tilfredsstillende måde. Men der er vigtige hjørner tilbage, hvor indsatsen langtfra er tilfredsstillende, og et af dem er altså den danske forskningsindsats.

Det er efter vores opfattelse helt utilfredsstillende, når det af en redegørelse fra indenrigsministeren af 13. januar 1986 fremgår, at det offentlige indsats i 1985 beløb sig til ca. ½ mill. kr. fra statens lægevidenskabelige forskningsråd, støtte til et forskningsprofessorat samt en forskning, der i øvrigt kan foregå inden for de eksisterende rammer.

Det utilfredsstillende bliver sat i relief, når man i Politiken den 23. marts 1986 kan læse om vigtige forskningsresultater på rigshospitalet, hvis fortsættelse er afhængige af, om man kan få støtte på 50.000 kr. til materialer.

En af forskerne, Bo Hofmann, nævner i samme avis, at forskerne efterhånden bruger lige så meget tid på at skrive ansøgninger til diverse fonde som til selve forskningen. Det er naturligvis helt uhørt og viser en manglende forståelse for, hvad den sygdom rent faktisk kan komme til at betyde.

Undervisningsministeren indledte med en nyhed og viftede med et usynligt brev her oppe fra folketingets talerstol. Nyheden gik ud på, at statens lægevidenskabelige forskningsråd ville få stillet yderligere 6 mill. kr. til rådighed til forskning i AIDS. Det, vi kan konstatere, er, at SF og VS altså i dag får gennemført en del af det forslag, vi har fremsat, og det synes vi er godt.

Når vi mener, at de 6 mill. kr. rent faktisk skyldes vores forslag, hænger det sammen med, at indtil i dag har det ikke været muligt at få tilført ekstra midler til AIDS-forskning trods utallige opfordringer fra vores side og fra forskere rundt omkring. Der har været rig lejlighed til for regeringen at tage initiativer på området, men initiativerne har fuldstændig manglet, og det er kun pres fra folketinget, der gør, at undervisningsministeren nu i dag kan meddele, at der er afsat 6 mill. kr.

Undervisningsministeren var inde på, at man skulle passe på ikke at mangle proportionssans, og det er jo ganske korrekt, vi skal alle sammen altid passe på ikke at mangle proportionssans. Men det lå vel indirekte i ministerens bemærkninger, at vores forslag kunne lide af manglende proportionssans. Hr. Lenger fra VS var inde på en sammenligning med de økonomiske midler, der blev afsat til bekæmpelse af mund- og klovsyge. Det kunne vise lidt om proportionerne.

Jeg kunne nævne et andet eksempel vedrørende AIDS-bekæmpelsen, hvor den tidligere indenrigsminister i huj og hast i efteråret bevilgede 20-40 mill. kr. til bloddonorscreening. Bloddonorscreening går vi ind for, men det initiativ vil formodentlig kun forebygge et enkelt AIDS-tilfælde om året. Jeg synes ikke, at de 50 mill. kr., vi har foreslået, set i denne sammenhæng er udtryk for manglende proportionssans.

Når vi har foreslået, at det er sundhedsstyrelsens rådgivende udvalg, der skal administrere bevillingen, og ikke statens lægevidenskabelige forskningsråd, hænger det bl.a. sammen med, at en del af den forskning, der skal foregå, ikke udelukkende er lægeviden-

[Agerschou]

skabelig. Vi har i bemærkningerne nævnt et par eksempler, f.eks. at der er behov for en sociologisk orienteret forskning i virkningerne af den informationskampagne, som er i gang, og der er f.eks. også brug for forskning i den psykologiske indsats over for AIDS-patienter. Jeg vil gerne bede ministeren fortælle, hvordan de former for forskning vil få støtte. Vil de kunne få støtte via statens lægevidenskabelige forskningsråd eller hvordan?

Til slut vil jeg sige, at der er god grund til, at folketetinget og folketingets kommunaludvalg følger dette område meget omhyggeligt og meget nøje. Og hvorfor det? Fordi det gør de ansvarlige ministre ikke. Jeg vil godt nævne et par eksempler.

Omkring februar 1984 opfordrede SF og VS til, at der blev gennemført forebyggende helbredsundersøgelser. Det ville man ikke, men de blev gennemført den 1. juni 1984. Det var ét eksempel.

Et andet eksempel: i marts 1985 krævede vi gennemført information, ikke blot over for risikogrupperne, men over for hele befolkningen. Det blev afvist, men gennemført syv måneder efter af den daværende indenrigsminister. Vi har ved utallige lejligheder krævet midler til forskningen, vi har fremsat et forslag, og nu, nogle måneder efter at forslaget blev fremsat, meddeler undervisningsministeren os, at der er afsat 6 mill. kr.

Vi synes ærlig talt, at når regeringen alligevel har i sinde at gennemføre større eller mindre dele af det, SF og VS foreslår i forbindelse med indsatsen over for sygdommen AIDS, hvorfor så ikke gøre det med det samme, når vi foreslår det, og ikke vente til et stykke tid efter? Det hænger naturligvis sammen med, at det i forbindelse med sygdommen AIDS er vigtigt at gå i gang hurtigt med de relevante initiativer. Jeg synes ærlig talt, at hurtigheden har manglet hos de ansvarlige ministre, der hidtil har beskæftiget sig med området.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Når hr. Agerschou spørger, hvorfor vi ikke har gjort det noget før, hvorfor pengene ikke går til nogle andre forskningsprojekter, så er svaret, at vi jo ikke kan svare på en anmodning fra det lægevidenskabelige forskningsråd, før vi har fået den. Jeg mener, vi har været ganske kvikke til at træffe beslutning

om dette ekstra beløb. Vi fik brevet sidst i februar. Jeg fik det i marts, lige før påske, og beslutningen blev truffet i regeringen den 1. april, så jeg kan ikke se, at det kunne gå ret meget hurtigere.

Med hensyn til det konkrete forskningsprojekt, eller hvad det nu var, hr. Agerschou mente der skulle sættes penge af til, vil jeg naturligvis fuldstændig henholde mig til den prioritering, det lægevidenskabelige forskningsråd har foretaget. Jeg tror, det er meget klogt, at vi lader vores forskningsorganisation give os råd med hensyn til, hvad der er vigtigere end andet.

(Kort bemærkning).

Agerschou (SF):

Undervisningsministeren mener, regeringen har været ganske kvik. Så er der åbenbart stor forskel på, hvordan man vurderer kvikhed. Vi har gennem det sidste års tid over for specielt indenrigsministeren fremhævet, at der var brug for økonomiske midler til AIDS-forskningen. Forskerne på området har både i faglige tidsskrifter og dagspressen meddelt, at der var brug for øgede økonomiske midler, og så kan det ikke nytte noget, at undervisningsministeren mener, at man skal vente på et brev fra statens lægevidenskabelige forskningsråd. Det kan anbefales, at ministre ind imellem følger deres områder, konstaterer, at der er problemer, og selv tager initiativer.

Det er også tit en fordel, hvis ministre hører efter, hvad der bliver sagt fra talerstolen. Jeg spurgte ikke ministeren, hvorfor de midler, der nu bliver tildelt det lægevidenskabelige forskningsråd, ikke går til andre områder. Det, jeg spurgte om, var: hvad med de vigtige forskningsområder, som ikke er lægevidenskabelige, f.eks. en sociologisk orienteret forskning i virkningerne af informationskampagnen? Hvorfra vil en sådan forskning kunne hente midler?

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Den vil vel kunne hente midler fra det samfundsvidenskabelige forskningsråd, som er nøjagtig lige så engageret i dette, som hr. Agerschou og jeg er.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, be-
tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 191:

Forslag til lov om ændring af lov om sygehusvæsenet.

Af Tommy Dinesen (SF) og Albrechtsen (VS) m.fl.

(Fremsat 20/2 86).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Enggaard):

Efter bemærkningerne til lovforslaget er det forslagsstillernes hensigt at forbyde private betalingshospitalet. Det fremgår ikke direkte af teksten, men bemærkningerne siger det meget klart.

Forslagsstillerne mener, at oprettelsen af private betalingshospitalet vil medføre forskelsbehandling mellem rig og fattig, og at den amtskommunale sygehusplanlægning vil blive påvirket i negativ retning. Endvidere fremfører man, at betalingshospitalet ikke vil blive belastet med udgifter til uddannelse, og at det betyder, at der ydes indirekte tilskud til de private betalingshospitalet. Endelig henviser forslagsstillerne til forholdene i England.

Lad mig først slå fast, at regeringen ikke på nogen måde ønsker at afskaffe det offentlige sygehusvæsen, som vi kender det i dag i Danmark. Det bør fastholdes på det høje faglige niveau, det er kendt for, og hellere forbedres. Regeringen mener, at de private kræfter, der ønsker at vise deres levedygtighed på dette område, må dokumentere, at det kan lade sig gøre uden offentligt tilskud

af den ene eller den anden art, det være sig som fradragsret for forsikringer el.lign.

De argumenter, forslagsstillerne fremfører for at indføre et forbud mod private betalingshospitalet, mener jeg ikke der er meget hold i. At et privat betalingshospital skulle ødelægge amtskommunernes sygehusplanlægning, må jeg tilbagevise. De sengetal, der teoretisk kan være tale om, er så små, at de planlægningsmæssigt ingen egentlig rolle spiller.

At et egentligt betalingshospital i givet fald ikke ville blive belastet af uddannelsesudgifter, i hvert fald ikke af væsentligt omfang, er korrekt, men på det område adskiller en sådan arbejdsplads sig ikke fra andre private arbejdspladser i handel, håndværk, industri osv. Vi har jo ikke noget stavnsbånd for uddannede, der virker inden for den offentlige sektor.

Regeringen finder det derfor uønsket og unødvendigt at indføre et forbud som foreslået, og derfor opfordrer jeg til, at forslaget forkastes.

Hanne Andersen (S):

Det vil ikke være nogen overraskelse for folketinget, at socialdemokratiet kan støtte dette forslag. Jeg behøver blot at gøre opmærksom på vort eget forslag af 5. februar 1982, der blev nedstemt med 6 stemmer. Jeg håber ligesom forslagsstillerne, at det har ændret sig, men på trods af at regeringen ikke taler så meget mere om privatisering, mener jeg fortsat, at den handler efter det mål.

Socialdemokratiet mener naturligvis, at alle danske borgere skal modtage vederlagsfri behandling. Vi har private hospitalet og privatpraktiserende speciallæger i dette land. De fungerer sammen med det offentlige sygehusvæsen. Der træffes aftaler, der planlægges, og amtskommunerne betaler ud fra disse aftaler. Det fungerer.

Folketinget og regeringen er meget optaget af at anvende ressourcerne bedst muligt. Udgifterne skal holdes nede, offentlig drift skal være effektiv, og der skal ske omrokeringer, når behov ændrer sig. Det tror jeg ingen kan være uenig i.

Når private betalingshospitalet er blevet en idé og en besættelse hos nogle, er begrundelsen nok nem ekstraintdægt og naturligvis